JEANNE D'ARC,

DJEVICA ORLEANSKA.

UOČI NJENE BEATIFIKACIJE

PREDAVAO

U HRVAT. KATOLIČKOM KASINU 28. OŽUJKA 1909.

DR. MIRKO MARCHETTI,

KR. SVEUČ. PROFESOR.

CIJENA 30 FILIRA.

ZAGREB.
TISKARA HRVATSKOG KATOLIČKOG TISKOVNOG DRUŠTVA.
1909.

JEANNE D'ARC,

DJEVICA ORLEANSKA.

UOČI NJENE BEATIFIKACIJE

PREDAVAO

U HRVAT. KATOLIČKOM KASINU 28. OŽUJKA 1909.

DR. MIRKO MARCHETTI,

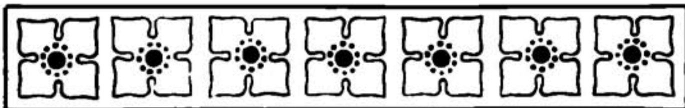
KR. SVEUČ. PROFESOR.

ZAGREB.

TISKARA HRVATSKOG KATOLIČKOG TISKOVNOG DRUŠTVA.

1909.

Svim nam je Hrvatima svježe jošte spominjanje, kako no se pred par godina (15. siječnja 1905.) slavilo u Rimu naše hrvatsko slavlje, kad je blaženim proglašen jedan Hrvat, naš Marko Krizin. Slično tome našemu slavlju slavit će 18. slijedećega mjeseca (travnja) i francuski narod u vječnom gradu. Sva sila se je naime francuskih katolika već najavila u Rimu, da će doći onamo, kad se toga dana bude proglasivala blaženom njihova dika i ponos, njihove krvi blaženo biće Jeanne d' Arc (Žan Dark) iliti opće znana »djevica orleanska«. Na tu se slavu Francuzi u velike pripravljaju. Davno su već mnogi rimski hoteli zakapareni, da u vrijeme beatifikacije budu na službu Francuzima. A i bit će to lijepa slava, koja bi mogla u što skorije vrijeme katoličkoj stvari u Francuskoj donesti lijepih plodova.

I nas će Hrvate bez sumnje ova zgoda, ova slava katoličke nam braće u Francuskoj zanimati već kao katolike. I mi ćemo se kao katolici bez sumnje rado u duhu pridružiti njihovu slavlju, jer smo tim samo kadri pokazati, da smo pravi katolici, čim se više zanimamo, čim se više radujemo procvatu katoličke misli ne samo kod kuće, nego i po čitavom svijetu. Zanimanje pak naše za ovo slavlje francuskih katolika porast će u našoj duši to više, čim nam bude razlog ove slave poznatiji. Evo gospodo, za to mene, da vam danas ovo historijsko lice djevice orleanske sa nekoliko poteza osvježim i kojom tom napomenom popratim.

Političke prilike u Francuskoj.

U prvoj smo poli 15. vijeka.

Upravo iste godine 1422. dolaze na prijestolje dva evropska vladara, dva susjeda: kralj naime engleski Henrik VI. i kralj francuski Karlo VII. Medju ovom je dvojicom došlo do rata i to baš do onoga rata, u kom se tako junački ponijela naša djevica orleanska. Rat se je već odulje vremena vodio, a razlog je ratovanju francusko tlo. Od dugo je naime već vremena kralj engleski imao Bretagnu kao vojvodinu u svojoj vlasti. Kao engleski suveren nije on htio da bude u Francuskoj podanik francuskoga kralja, nego i na tlu francuskom nezavisni vladar. A jerbo toga nisu htjeli Francuzi da dopuste, izlegao se je odatle rat, koji se je s velikim ogorčenjem vodio s jedne i s druge strane. No kad se je iza duljega ratovanja stala bojna sreća smiješiti Englezima tako, te su oni domala zagospodovali cijelom malne sjevernom Francuskom, to je naravno u velike zabunilo i zabrinulo Francuze. Osobito su zdvojne prilike nastale, kad se je pročulo u listopadu g. 1428., kako se Englezi spremaju, da predobe i ključ čitave južne Francuske — a po tom i svu nju — grad naime Orleans. Odasvud se čuli tada zdvojni vapaji za pomoć, a pomoći ni otkuda. Onaj, koji je u prvom redu bio zvan, da pomogne zemlji, — kralj, nije to bio u stanju, jer u njega nije bilo ni novaca ni vojaka, a kraj toga je to bio čovjek možda za sve prije, nego li da u ovako kritičnom času pomogne zemlji. Njemu nije mnogo brige zadavalo to, što su Francuzi već toliko toga bili izgubili. Radi vječnih novčanih neprilika, dospio je u ruke ljudi, koji su si svojim novcem znali pred njim steći važan položaj tako, te je on potpuno zavisio od njihove milosti i voljice. Po svojoj prirodi već neodlučan i nestalan nije mogao ni na koji način da nebogoj Francuskoj pomogne. Po svemu je bilo vidjeti, da u tim prilikama Francuska mora da propadne, ako joj se Bog ne smiluje i ne pomogne joj. On joj se je i smilovao i pomogao

joj i to na vanredan način. Ono, što je svijet držao slabim, prezrenim i za junačka djela nesposobn m, odabrao je Bog, da u ovom zdvojnom času pomogne Francuskoj. On joj je poslao pomoć u slabijem spolu, u ženi, u djevojci po imenu

Jeanne d'Arc iliti djevici orleanskoj.

Od dana je Bogojavljenja g. 1412. živjela u ubavom, svom prirodnom ljepotom obdarenom seocu Domrémy-u na lijevoj obali rijeke Maase kćerka Jakova i Izabele d' Arc, po imenu **Ivka.** Od siromašnih seljačkih no čestitih i pobožnih roditelja uzgojena je ona sa još jednom sestricom i sa tri brata u radinosti, priprostosti, ljubavi i nabožnosti, kako je uopće narod u onom kraju bio marljiv, pobožan, ćudoredan i svom kralju odan. Ivka nije — a t o j e v r l o z n a č a j n o — nikada išla u školu, te nije znala ni pisati ni čitati. Mladjahne je svoje dane sprovodila uz švelo i prelo, ili uz goveda na paši, ili u kakoj poljskoj radnji poput druge djece onoga kraja. I župnik njezin i kapelan svjedoče, da joj nije u čestitosti, kreposti i strahu božjem bilo premice u cijeloj župi. Upravo je začudno, kako su se u mladoj joj duši tolike kreposti udomile. Bila je ona blago, vanredno pobožno i čisto djevojče, puno ljubavi za bližnjega. Mnogo bi je puta njene mlade družice vidjele, gdje ih je ostavila i za čas se zaklonila na stran, da se ondje sama Bogu pomoli. Nije bilo jutra, kad ona ne bi došla k sv. misi. Pazila bi i na to, da zvonar ne zakasni zvoniti na pozdrav Gospi, pak mu je za to i malu nagradu obećala. Milostinju bi od srca rado davala pače i više, nego li su to njezini oskudni roditelji mogli i smjeli davati. Bijednome bi putniku i svoju posteljicu dala, a sama bi i na tvrdom ognjištu prenoćila. Tako je ona živjela sve do svoje 13. godine, a tada ju je mladjahnu iznebuha zatekao

Božji poziv.

I zbilja je začudan poziv, kojim sam Bog zove djevicu neka podje i pomogne svojoj domovini i to na skroz čudan i neobičan način. Ona seoska djevojka, vična skroz druge mirne poslove da obavlja u tihanome si roditeljskom domu, valja sada da to sve ostavi i da na skroz oprečan ovome način pomogne svojoj otadžbini i to oružanom silom, ratovanjem. Ona i sama uvidja, kako je to velika razlika izmedju vitke preslice i mača ubojita, izmedju pitoma govedčeta, što ga je doma pasla i izmedju konja jahača, na kome bi joj bilo poći u boj. No ipak ona ne će, ne smije da se ogluši pozivu božjem. Ona sluša taj poziv i to je napunja pouzdanjem u Boga, koji ju slabašnu odabire, da preko nje i po njoj izvede velika djela.

Kad je jednom šetala u očevu vrtu, začuje neke čudne no mile glasove, koji su joj govorili i sokolili je, neka bude dobra, neka se rado Bogu moli i prima sv. sakramente. Ivka je odmah držala, da je to arkangjeo Mihovil i slušala ga, gdje joj veli:

»Dolazim i nalažem ti u ime Gospodnje, da podješ u pomoć francuskome kralju, da on opet dobije svoje kraljevstvo«. To je bio prvi početak. Kasnije su se ti glasovi ponovili, a bili su tako ljupki i Ivku tako vanrednim osjećajima napunjali, te je ona morala zaključiti i sada već bila potpuno uvjerena, da su to ugodnici božji, koji joj se javljaju i govore joj. Koje čudo, da je ona uz riječi i opomene svetaca božjih postajala sve ozbiljnija i pobožnija, te da se je već sada zavjetovala Bogu djevičanstvom. Isprva nevidjeni glasovi doskora su se zaodjeli u osobit sjaj tako, te je Ivka sad stala zapažati i prave vidljive prikaže i to sv. Mihovila i sv. djevice Katarinu i Margaretu. Ona im vidi sjajne krune na glavama, čuje njihove mile i blage glasove. Kad joj se ukažu, pada Ivka pred njima na koljena, a kad ih nestaje njoj s vidika, plače za njima i ljubi mjesta, na kojima su stajale. Sveti je tješe i bodre, da mora kralja

izbaviti i u Rheimsu okruniti. Ona se izvinjava i ispričava, kako je tek jadno djevojče, koje ne umije ni konja jašiti, a kamo li rat ratovati. No prikaze se ponavljaju do 2 i do 3 puta na tjedan i opet joj isto vele. O svim tim prikazama Ivka šuti. Ni ocu se svome ne ufa da ih otkrije. Ona plače i nad samom pomisli, da bi morala dragu majku i mili svoj dom ostaviti, da bi morala pače u — rat poći.

Kad se je 12. listopada 1428. pročulo, da Englezi opsijedaju Orleans, čula je Ivka još jače glasove, koji su joj govorili:

»Požuri, Ivko, u Vaucouleurs do kapitana; on će te 2 puta odbiti, no treći će te put poslati k kralju.«

Ivka je zbilja pošla sa svojim ujakom Laxartom, kome je prvome otkrila svoja čudesna vidjenja, do kr. kapitana. Tuj se je sve ispunilo, što su joj glasovi rekli. Jer su je na prvu njenu riječ htjeli kao drsku ludu iščuškati i kući poslati. No kad se ona nije dala ničim smesti, privoljeli su, da ju puste u Chinon, gdje se je tada desio kralj. Ivka je 23. veljače 1429. dojašila u pratnji dvojice plemića do kraljeva konaka. No pred kralja joj nije bilo tako lahko doći. Jer kad su dvorani saznali, tko je ona i što želi, raspredali su najprije pitanje, je li uputno, da kralj prime neku pastiricu? i: zar će ženska mišica jača da bude od muške? Konačno su joj dozvolili, da dodje na dvor tek nakon dugoga ispitivanja, kakovo je to čeljade. Tek kad su doznali od Ivkinih pratilaca, kako je Ivka čista i sveta djevojka, puna ljubavi božje, koja je već i njihova srca rasplamtila, te i oni sada vjeruju, da je od Boga poslana, tek su joj onda dozvolili, da ide pred kralja.

Kako je bilo opće mnijenje o njoj, da je lûda ili bar vještica, susretali su je na dvoru svuda s najvećom skepsom. Prije svega su sad imali crkovnjaci da ispitaju istinitost njezine misije. I kralj je Karlo VII. vrlo sumnjao o njoj. Da je iskuša, preobuče se kralj i pomiješa medju 300 sjajno opremljenih vitezova i medju drugu gospodu, koju je zvjedljivost onamo primamila. Ivka se je kroz onu mno-

žinu nikad ne vidjene gospode zaputila sigurnim korakom, došla pred kralja i pozdravila ga. Kad joj je kralj pokazao na jednoga dvoranina i rekao: »Ovo je kralj«, — »Tako mi Boga — reče Ivka, — plemeniti prinče, vi ste kralj i nitko drugi. Ja sam Ivka, djevojka, odaslana da Vas i Vaše kraljevstvo spasim, a Engleze da razbijem. Zašto mi ne vjerujete? Velim Vam: Bog se je smilovao na Vas i na Vaš narod, jer sv. Ljudevit i Karlo Veliki kleče pred njim i mole za Vas«.

Na to pozove kralj Ivku na stranu i stane s njome nešto po tiho govoriti. Kako je ona sama poslije priznala, tom je prigodom ona s nekom tajnom kralja potpunoma uvjerila o svom božanskom poslanju. Prisutni su naime zapazili na kraljevu licu izražaj velikoga začudjenja i radosti, a kralj je sam na to izjavio, da sada Ivki potpuno vjeruje.

Što je to Ivka saopćila kralju? Kakovu mu je tajnu otkrila?

Kraljeva tajna.

Prema kazivanju ljudi, koji su izbliže poznavali i Ivku i kralja, stojala bi ta tajna u tome, što je Ivka sjetila kralja, kako je on raznim nevoljama sa svih strana pritješnjen na blagdan Sviju Svetih na samo no usrdno molio Boga, da mu pomogne do krune, ako je on pravi prijestolonasljednik, ako li nije, neka Bog uredi stvar tako, te on ili umre, ili padne u ropstvo, ili da mu dade prigode, da pobjegne u tudjinu.

Kad je kralj to čuo, bio je odmah uvjeren, da ova djevojka govori samo po nadahnuću božjem, jer on toga nije nikome još pod suncem saopćio. No da se u tom uvjerenju ustali, poslao ju je u Poitiers, da je ondje bogoslovci ispitaju i iskušaju. Djevica se je i tom podvrgla, ter svojim odgovorima ne samo sve

zadovoljila, nego upravo zadivila. Kako no je nekoč božanski Spasitelj stajao mlad u hramu medju učenjacima i svojim ih pitanjima i odgovorima sve zadivio, tako je sada i naša djevica — ma da nije ni čitati ni pisati znala — sve teologe, učenjake i suce svojim okretnim odgovorima osupnula.

Čujmo nekoliko njenih odgovora.

Kad je tražila, da joj dadu vojnika, s kojima bi oslobodila Orleans, reče joj jedan monah:

»Ako Bog kani Francusku osloboditi, ne treba mu vojnika« — odgovorila je ona:

»Pak mi ih ne dajte mnogo, nego tek nešto njih, a drugo će već Bog učiniti«.

»A govore li vaši angjeli francuski?« — upita je u svom dialektu neki doktor.

»Bolje nego vi!« — smjesta odgovori Ivka.

»Ako hoćeš, da ti vjerujemo, da te je Bog poslao, dede nam učini kakovo čudo« — nabaci joj opet jedan.

»Nisam ja došla u Poitiers za to, da učinim čudo, nego me odvedite u Orleans, dajte mi vojnika, pak ćete vidjeti, po što sam poslana. Orleans ću osloboditi, a kralja odvesti u Rheims na krunisanje. Nije sada vrijeme, da govorimo, nego da radimo. Upotrijebite me brzo, jer mi je vrijeme odmjereno.«

Kad su se učenjaci stali pozivati na sv. pismo i na svete oceve, izdigne Ivka oči spram neba, ter im uzvrati:

»U božjim knjigama stoji više nego u vašima. Ja neznam ni što je »a« ni što je »b«, no dolazim po nalogu kralja nebeskoga, da oslobodim Orleans, a dauphina (= kraljevića) da odvedem u Rheims na pomazanje i krunisanje«.

Ove su riječi u najvećem zanosu izrečene vanredno djelovale. Bilo ih je, kojima su se na te riječi orosile oči. I najtvrdja su se srca sada umekšala. Bilo je i nekih starih pravnika, koji su stali kao djeca jecati. Jedan biskup reče:

»Zaista je ova djevojka od Boga poslana!«

Konačno je komisija izjavila:

»Ivka je dobra katolikinja. Mi ni u njezinim riječima ni u djelima ne nalazimo ništa, što bi se kosilo s vjerom. Kralj neka prihvati njenu pomoć, jer da je otkloni, značilo bi, da se protivi Duhu svetom, a tim bi se učinio nevrijednim božje pomoći«.

I glasoviti se je Gerson izjavio za Ivku. A jerbo joj je namijenjena zadaća potpunoga i pravoga vojaka, za to su joj i dozvolili, da se na muškaračku za rat opremi.

U boj!

Oprema je djevičina za boj vrlo uspjela. Obukla je muško odijelo, koje je vanredno dobro pristalo njenom vitkom no ipak čvrstom stasu. Kosu je podrezala tako, da su joj se gusti pramovi spuštali po vratu. Sva je oprema odavala mladjanoga viteza, tek je glas i lice njeno prokazivalo, da je to žensko. Dali su joj časničku pratnju, u kojoj se medj inima nalazio i njezin brat Petar a i njezin ispovjednik.

Sad je djevica zatražila, da joj dadu mač, koji je zakopan iza oltara u crkvi sv. Kate u Fierboisu, a za koji nitko do nje nije znao. I stali su kopati i zbilja su tamo našli mač, na kom je bilo urezano pet križeva.

Djevica je dalje dobila i barjak sačinjen takodjer po uputi, što ju je ona dobila od poznatih joj već glasova.

Barjak je bio od bijeloga platna a vezen svilom. Na jednoj se je strani vidio božanski Otkupitelj sa zemaljskom krugljom a do njega dva angjela, koji mu pružaju dva ljiljana. Na drugoj su strani angjeli držali francuski grb. Bila su na njemu i imena: Isus i Marija!

Pod ovaj se djevojčin barjak okupilo oko 3.000 momaka, da izbavi Orleans. S tom se je četicom zaputila Ivka iz Blois-a. Pred njom je stupalo svećenstvo te uz pjesmu zazivalo božju pomoć onom:

Veni Creator! Iza klera jašila je Ivka s barjakom. Divno ju je bilo vidjeti, gdje poput angjela božjega vodi momčad u rat, koji imade da spasi Francusku. Svjesna si Ivka da ju Bog i zove i prati, sva se je sad promijenila. Tko bi samo i pomislio, da je to ono nestašno, bezazleno i pitomo seosko biće, nego bi joj gledeć je kako se okretno drži, prije rekao, da je odrasla medju vitezovima i s njima se u ratnom umijeću vježbala. Inače je u nje bilo malo riječi, no sad ju božji poziv sokoli, te ona ozbiljno i snažno govori, ter kao prava poslanica božja u Njegovo ime izdaje zapovijedi. Nju sve sluša. U njezinoj četi vlada red i zapt. Njezin primjer, njezin uzoran život na sve čarobno djeluje. Kad su vojnici vidjeli, kako ona pobožno prima sv. sakramente, i oni se ispovijedaju i oni primaju sv. pričest kao i djevica. Igre su medju njima prestale, kletve ne čuješ. Zle žene ne smiju vojske da prate. Što više. S ovakim je razuzdanim ženskinjama bila djevica strašno stroga i inače, ter bi imale koji puta i šake posla. U kratko djevica je Ivka sve okolo sebe preobrazila, sve oduševljavala tako, te u njenoj nazočnosti nije bilo čuti a ma niti ružne riječi.

I kad je izdavala ratne osnove, i onda ju je sve slušalo. Prije nego će otpočeti rat, odaslala je ona poslanstvo, da ako bude išlo, s dobra uputi engleskoga kralja Henrika VI. i njegove vojskovodje, da imaju povratiti sve Francuzima otete gradove i vratiti se kući. Ako toga ne posluhnu, neka znadu, da će ih ona, koju Bog šalje, da kralju Karlu pomogne do krune, oružanom silom razbiti i tako od Boga dobivenu zadaću ispuniti. Ove su Ivkine poruke tako raspalile Engleze, da su se već sada zakleli, da će tu vješticu spaliti.

Dne 29. travnja je došla Ivkina četa pred Orleans. Činilo se, da će kroz rijetko englesko logorište lahko u grad. Ivka je vodjama označila i pokazala put, koji se ovima činio najopasnijim, pa su za to i htjeli, da je prevare. No domala se vidjelo, da ona imade pravo.

»Vi ste mene htjeli prevariti — reče im — pa ste skoro sebe prevarili. Božje su osnove sigurnije nego li vaše«.

I unišla je Ivka istoga dana u Orleans jašeći na bjelcu pod barjakom. Narod je u njoj gledao angjela izbavitelja, ter joj silno klicao. Najprije je otišla u crkvu, da se na tom Bogu zahvali. Ona bi bila najvoljela odmah navaliti na neprijatelja, no vodje su držali, da valja još počekati.

Tek je 2. svibnja izjašila, da ogleda utvrde neprijateljske. Kad ju opet zapazio puk, obradovao se i sve svoje pouzdanje stavio u nju. U drugu je ruku spopao silan strah Engleze tako, te neki orleanski gradjanin piše o tom ovo: »Dok nije došla djevica, 200 je Engleza bilo dosta, da u bijeg natjera 1.000 Francuza, a sad je 400—500 Francuza dovoljno, da se ogleda sa čitavom bojnom snagom engleskom«. — Englezi su se tako bojali djevice, te su i oni držali, da je neka nadnaravna snaga i moć u nje, no ne nebeska nego paklenska.

Dne 4. je svibnja otpočeo boj. Nakon trosatne su borbe Francuzi na juriš osvojili prvu utvrdu. Sama Ivka nije u boju nikoga ubila, ničije krvi prolila. Ona je samo barjak nosila pred vojskom, a sam je pogled na junačku djevicu sokolio Francuze tako, da se nikakove pogibelji nisu plašili. Slijedećega su dana kao na blagdan Uzašašća Gospodnjega posve mirovali. Dne 6. su svibnja navalili pod djevičinim vodstvom na glavnu utvrdu englesku kraj augustinskoga manastira na lijevoj obali Loire. Prvu su njihovu navalu Englezi suzbili. Na to je Ivka odredila novi juriš uz poklik: »en nom Dé« (u ime božje) i natjerala Engleze u bijeg.

Toga je dana Ivku pogodila bila neprijateljska strjelica iznad desnoga ramena tako snažno, da su ju morali iz boja odnesti. Zadobila je tako veliku ranu, da je prem junakinja, od boli plakala. Zamalo si je sama izvadila strjelicu iz rane, natopila ranu uljem, malo se Bogu pomolila i skočila na konja, kao da se nije ništa ni dogodilo bilo.

U junakinje naše nije nikada bilo okrutnosti, nego vazda samilosti i milosrdja. Kad je nakon boja vidjela, gdje je toliko mnogo odličnih Engleza tuj izgubilo život, navrle su joj suze na oči, ter je milosrdno molila za njihove duše.

Tako je Ivka provela jedan dio svoje zadaće. Orleans je bio osvojen. Kako je već u jutro prorekla, vraćala se je ona u večer preko velikoga loirskoga mosta sa svojom hrabrom četicom u grad. Sva su zvona zvonjela a sav narod od radosti klicao i dopratio Ivku u crkvu, da se tamo svi Bogu zahvale za pobjedu. Na 8. su svibnja otišli Englezi iz Orleansa. Tim je bio Orleans potpunoma oslobodjen od neprijatelja, a stanovnici su sad njegovi slavili svoju junačku osloboditeljicu. Još i danas slave stanovnici Orleansa na 8. svibnja slavlje oslobodjenja svoga po djevici Ivki, koju su baš za to njeno junačko djelo i prozvali »djevicom orleanskom«.

Kraljevo krunisanje.

Prem su sad Ivku slavili i veličali kao svoga angjela izbavitelja, nije je ni to ni njezina rana smela, da ne privede svoga djela, svoga zadatka kraju. Nakon pobjede zaputila se ona u Loches, gdje je u to doba kralj boravio, te mu javi sjajnu pobjedu. Karlo je vrlo časno prime. Ona opomene dauphina, da se požuri na krunisanje u Rheims. Tuj se je krunio i prvi njihov kršćanski kralj Klodvig, tuj su se i dalje krunili njihovi kraljevi. Sad hoće Ivka, da se krunisanje obavi što brže već i za to, jer veli, da se boji, te njezina misija ne će više dugo trajati. No dok je sve i vitezovi i gradjani i puk i vojska željelo odmah u Rheims, sam je kralj zatezao, ter je tek općoj želji morao da popusti. Ivka je sve uvjeravala, da će vijest o kraljevu krunisanju Engleze smesti i njihovu snagu slomiti. 12.000 je momaka većinom okonjenih pratilo kralja u Rheims. I zbilja su uz put jednu tvr-

djavu za drugom ili predobili ili im se koja i sama predala. Pa i gradjani su staroga grada Rheimsa donesli i predali Karlu gradske ključeve.

Dne 17. srpnja 1429. obavljalo se najsvečanijim načinom kraljevo krunisanje. U crkvi je orilo: živio kralj! te klicanju nije bilo kraja. Ivka je za čitavoga obreda krunisanja stajala sa svojim svetim barjakom uz kralja s desne strane oltara. Nakon pomazanja kraljeva kleknula je Ivka sva u suzama kraj njega (koga je sad istom prozvala kraljem, do sada ga je zvala samo dauphinom) i rekla mu:

»Plemeniti kralju, sad se je ispunila volja božja, da ja oslobodim Orleans, a vas da ovamo dovedem na krunisanje, da dokaže, da ste vi pravi kralj, koga ide Francuska«.

Na te je riječi malne sve proplakalo. Pa kako i ne će. Ta tek je nekoliko mjeseci proteklo, otkako je mlada pastirica ostavila svoje tihano seoce i gle kolike su se zbile promjene! Kraljevstvo imade svoga kralja, a kralj je opet zadobio posvetu. Francuska se opet pouzdaje u svoju snagu, a francuski je narod bi reći na nov život oživio. Analfabetsko djevojče, što je svoj narod spasilo, stoji u osamljenoj slavi svjetskoga glasa. Francuska se je preporodila, a srca njezinih sinova opet kucaju za Boga i domovinu. Sve je pak to sazdano na živoj vjeri i jakom no samo duševnom oružju čiste i čedne djevojke, koja je svakim časom najspremnija bila, da život svoj žrtvuje za božji poziv i milu si otadžbinu, a svaki i najmanji uspjeh čedno i ponizno svadjala i odbijala na pomoć Boga Velikoga!

Kod svečane slave su krunisanja kraljeva bili i otac i majka Ivkina. U Rheimsu imade na nekoj kući u blizini crkve napis, koji odaje, da su u toj kući Ivkini roditelji na račun grada za vrijeme krunisanja pogošteni. Tom je prigodom morao Ivkin otac da kralju pripovijeda o životu svoje kćerke sada proslavljene djevice orleanske, ter je od kralja dobio 60 talira za put, a od grada na dar jednoga konja.

Djevica orleanska u ropstvu.

Ivka nije ni dalje prestala snovati o sreći svoje otadžbine. Mučila ju je ideja, kako bi izmirila burgundskoga vojvodu s kraljem a po tom, kako bi ojačani Francuzi iz čitave Francuske sve Engleze protjerali. U istinu se ipak čini, kao da bi ona imala svoju misiju da je već ispunila, te da bi po nju bilo uputnije, da se je sada vratila kući svojoj. Nije stalno, da li su ju drugi nagovorili, da svoj rad nastavi u istom pravcu, ili je možda zlo razumjela nebeske glasove, no ona i sama veli, da joj glasovi nisu ni zapovijedali ni branili, da i dalje podje započetim putem. Istina je ipak to, da je iza ove ovako i dovle izvedene misije njene stala zvijezda njezine sreće blijediti, gasnuti. Što više. Junačka je djevojka sada zašla na trnovit put, koji joj je pribavio ne tek neugodnosti, nego poniženja, sramota, stradanja, dok je nije doveo i do sramotne i grozne smrti na lomači.

Da je tromi kralj i njegova okolina izdašno poduprla orleansku junakinju, za mjesec dana ne bi bilo ni jednoga više Engleza u Francuskoj. Ona je sada sve oduševljavala, da podju na Paris. Sva joj srčanost i svi juriši ne pomogoše. Bojna ju je sreća ostavila. Shvatio ju je kamen tako nesretno, te su je s bojnoga polja morali da odnesu. Da ju ne će pratiti više stara sreća, malo je mogla naslućivati već i onda, kada je u svetom i pravednom gnjevu kaznila neku razuzdanu žensku. Jer kad ju je plosnatom stranom onoga svoga čudnovitoga mača udarila po ledjima, čudni je taj njezin mač pukao pȍ pola.

Kad je burgundska vojska opsjela francuski grad Compiègne, pohrlila je junakinja mlada gradu u pomoć sa četicom od 2.000 momaka. Tom su je zgodom Burgundi oborili s konja i — zarobili. Ne treba ni spominjati, kako su se njezini neprijatelji sada radovali tome svome plijenu. Zatvarali su ju sad u ovu sad u onu tvrdju. Junakinja je mlada željna slobode jednom pokušala i da pobjegne, no opet su je uhva-

tili. Kad je bila u nekoj drugoj tvrdjavi, mnogo je razmišljala o svojoj budućnosti. Znala je, da će sada lahko doći i u ruke svojih najvećih dušmana Engleza i kako će joj tek onda biti naopako. Bojala se je i za stanovnike Compiègna, koje su Burgundi robili, plijenili i ubijali i željela je njima da pomogne. I makar su je nebeski glasovi odvraćali od osnove, što ju je sada zamislila, suviše je voljela na megdanu ili u boju poginuti, nego li nemoćna u tamnici trunuti, za to se je dala na grozan korak. S prozora je kule skočila u dubinu od 60 stopa, ne bi li se tako dočepala slobode. No tuj je pod prozorom pala u nesvijest i ostala na mjestu, a neprijatelji su je opet zasužnjili. Kasnije se je vrlo kajala i suznim očima ispovjedila taj svoj lahkoumni čin.

Čega se je bojala, do toga je i došlo.

Za pol milijuna franaka dobili su je u svoje ruke njeni dindušmani Englezi. Jedan savremenik bilježi, da bi bili Englezi dali za nju i čitavi London. Englezi su je zatvorili u veliku kulu u Rouen. Tuj je imala mlada junakinja da iskapi kupu svojih stradanja. Francuski su mnogi i premnogi slojevi za njom u velike žalili. Bilo je gradova kao n. pr. Orleans, u kojima je puk bosonog pravio za nju zavjetne procesije. No za to je veselje medj Englezima bilo neizmjerno tako, te ga je ljudsko pero jedva podobno da ocrta. A koje čudo? Ta toliko je engleske krvi proliveno a na sam poziv orleanske junakinje. Bit će da su jedva židovi više mrzili na božanskoga nam Otkupitelja nego li Englezi na djevicu. Da su mogli, oni bi u svom bjesnilu najvoljeli ne samo tijelo njezino nego joj i dušu da unište za uvijek.

U Rouenu joj je bilo grozno. Sapeli su joj ruke i noge i povjerili je petorici surovih čuvara. Ovi su ju ponizivali, ružili, zlostavljali, a zbilo se je i to, da je na njezino zdvojno vikanje i zapomaganje došao kapetan tvrdjave i samo on spasio od ovih surovih njezinih čuvara napadnuto njeno djevičanstvo.

Na optuženičkoj klupi.

Onaj Karlo VII., koji je imao krunu da zahvali mladoj junakinji orleanskoj, nije za sada učinio pa ni poduzeo baš ništa, da ju iz ruku engleskih izbavi. On je imao uglednih sužnjeva engleskih, s kojima bi bio mogao da zamijeni zarobljenu djevicu, no on toga nije ni pokušao da učini. On bi se bio mogao da zauzme za nju i kod sv. Oca u Rimu i kod saboraša u Bazelu, jer se je tuj baš sada držao ekumenski sabor, no on ni toga nije učinio. A i nadbiskup bi reimski bio mogao kao viša crkvena oblast, povući tu istragu pred svoje sudište ispred sudišta biskupa iz Beauvaisa, koji je faktično istragu vodio. Ni to se nije dogodilo. U kratko za djevicu se orleansku nije zauzeo nitko. Nju su pače sada stavili pred strašno istražno sudište.

Parnica je otpočela 9. siječnja 1431. glavni sudac i duša parnice bio je — na sramotu francuskome narodu — rodjeni Francuz po imenu Petar Cauchon, biskup iz Beauvaisa. Bio je on pristaša burgundske stranke, a kako su Burgundima baš zaslugom orleanske djevice mnogo jada zadali Francuzi i mnogo im toga oteli, morao je jednom i Cauchon da bježi i biskupsku svoju stolicu da ostavi. Zaradi toga je on vanredno zamrzio na djevicu orleansku.

Boraveći u Engleskoj postao je dušom više Englez nego li Francuz. U Engleskoj su ga dobro gledali, pače mu je u nekom saobraćaju engleski kardinal iz Winchestra obećao i nadbiskupsku stolicu u Rouenu. Jerbo su djevicu uhvatili na teritoriju njegove biskupije, tražio je sad on, da ju stave pred njegovo sudište znajući, da nju njegovi prijatelji, Englezi tako mrze. Tko znade, nije li se i nadao, da će si baš ovom parnicom steći što većih zasluga pred Englezima? Častohleplje je veliki porok, pak ni biskupska mitra sama po sebi nije podobna da čovjeka od takova poroka očuva. Što više. Ne treba tajiti, da ovaj Cauchon nije bio na diku svome staležu, no zar nema svaki i najotmeniji i najuzvišeniji stalež svojih Cauchona?

Ta već je onaj sveti zbor apostolski, koji je bio u saobraćaju sa najsvetijim bićem, presvetim Otkupiteljem, imao u svojoj sredini svoga Cauchona, svoga izdajicu Istine — Judu! Tako je djevica imala da izdrži sud pred neprijateljskim si sucem Cauchonom. Mogla si je već unaprijed misliti, kaki će negdje to sudište pravorijek izreći.

Optužilo je mladu junakinju Ivku, da je varalica, da je krivovjerka, da je grješnica. I stali su na nju, koja je tek kršćaninu najnužnije molitve znala i ništa više, upravljati svu silu zakučastih pitanja, da ju spletu, smotaju i osude. Stajala je pred 60-toricom sudaca što crkvenih što svjetovnih prokušanih pravnika, koje je sve plaćala engleska vlada. Ova je parnica stojala Engleze velikih svota. Sam je Cauchon dobivao na dan po 4 zlatna cekina. Kako je pristrano bilo složeno to sudačko vijeće, vidjeti je i odatle, što je i sam jedan sudac prigovorio tome, što su u vijeću sjedili sami neprijatelji djevičini. Toga su suca poradi toga prigovora bacili u tamnicu. Dakako da je to začepilo usta drugim sucima. Djevici nisu ni branitelja dali.

Ispitivali su ju o njezinoj vjeri, o tajnim glasovima, što ih je čula a osobito ih je zanimala ona tajna, što ju je bila na samo kazala kralju, no o tom nije ona htjela ni riječi da kaže i odade, ma da je nju nezahvalni kralj ostavio posvema na cjedilu. Pitanja su bila složena vrlo zavodljivo tako, da se ona mora uhvatiti, odgovori li ovako ili onako. Tako su joj n. pr. formulirali pitanje, neka im odgovori za sebe: je li u stanju milosti božje? Ako odgovori, da nije, onda ni oni glasovi nisu s neba; ako li odgovori da jest, e onda je rekla nešto, što joj kršćanska čednost i savršenost zabranjuje. Pa ipak je to priprosto, to analfabetsko djevojče svojim trijeznim i ozbiljnim odgovorom nadmudrilo one suce i naučnjake. Ona im je na to pitanje odgovorila:

»Ako nisam u milosti božjoj, molim Boga, da mi ju dade, ako li jesam, molim Ga, da me u milosti očuva«.

Nebeskih je glasova čula djevica i u tamnici. Oni su ju bodrili i sokolili, neka se uzda u Boga, neka sve trpljivo podnese, jer se tako dolazi u slavu božju nebesku. Kraj svega toga mora da su užasno vodili parnicu proti njoj, dok je ona kraj svoje strpljivosti jednom uzdahnula i rekla:

»Vi pišete samo ono, što je proti meni, a ne ćete da pišete i ono, što govori za mene«.

Na sva bi pitanja ona odgovarala oprezno i okretno, te je i same suce zadivila. Kad su je pitali:

»A misliš li ti, da ne možeš smrtno sagriješiti?«

»Toga ja neznam, reče ona, to prepuštam Bogu.«

»Ako si tako sveta, čemu se onda ispovijedaš?«

»Nikada čovjek ne može svojega srca dosta očistiti« — na to će ona.

»A kad si s prozora skočila, zar ono nije bio teški grijeh?«

»Ja se nisam htjela ubiti, reče ona, no sagriješila jesam, pak sam to i skrušeno ispovjedila. Da li sam tim smrtno sagriješila, toga neznam, to prepuštam Bogu.«

»A po čem ti poznaš, da ono tebi angjeo govori, a ne djavo?« — pitali ju suci, a ona će im:

»Znam to po tom, jer mi je rekao: budi dobro dijete božje, Bog će ti već pomoći, a tako ne govori nečastivi.«

»A je li bio arkangjeo Mihovil gol?« zapita je jedan prostak.

»A zar vi mislite, da Bog nije kadar svome angjelu da podade odijelo?«, mirno će djevica.

Još su jedno vrlo škakljivo pitanje upravili suci na nju. Pitali su je, da li se je voljna pokoriti ovome sudištu kao zastupniku i reprezentantu same crkve. Ako rekne — tako je umovala djevica — da se pokorava, ovi će suci reći, da njezine objave i glasovi i nisu nego iz pakla, a toga ona ne može dopustiti. — Ako li rekne, da se ovom sudištu ne pokorava, onda će ju iz crkve isključiti, a suci će opet reći, da se ovakima, koji moraju biti iz crkve izlučeni, za ci-

jelo ne javljaju nebeski glasovi, nego pakleni, pak je po nju opet zlo. No sad se našla 2 monaha, koji ipak nisu mogli da pogaze svaku pravicu i istinu, pa su svjetovali djevici, da može prizvati na koncil i na papu. No eto nove neprilike. Neuka djevojka nije razumjela, što je to koncil, a kad su joj to istumačili, prizvala je na sabor u Bazelu. Nu sad se biskup Cauchon razbjesnio i stao grditi monahe, a Englezi su ih htjeli da bace u rijeku Seinu. Monaha je na to nestalo izmedju sudbenih prisjednika, ali je s njima potpuno ponestalo i iskre pravice medju sucima.

Djevica na smrt osudjena.

Ljutiti je Cauchon sada dao od cijele rasprave sačiniti 12 članaka ili bolje u 12 točaka složiti objede proti djevici, koju osudjuje sa prevare, sa krivovjerja i raskolništva. Ako se ne obrati, osudjuje se na smrt, a ako se priznade krivom, na doživotnu tamnicu. Osuda je glasila:

»Ivka je vračara i lažna proročica, ona zazivlje i zaklinje zle duhove, ona krivo vjeruje i tjera magiju, ona pravo ne poznaje katoličke vjere ni prave crkve, ona sramoti vjerske svetinje, ona je poganka i nevjernica, ona zlo tvori, ona prezire Boga i njegove svece, smućuje ljude i buni ih, ona narušuje mir i potiče na rat, žedna je krvi i zavodi na ubijstva, besramna je, zaboravlja na pristojnost, koje se valja da drži njezin spol, pa za to i jest obukla vojničku odoru, ona zavodi knezove i puk, iziskuje božansku čast i poštovanje, traži da joj ljube ruke i skute«.

Kolike li zlobe, kolike li slijepe mržnje!

I sveučilište je pariško, kome su ovu osudu na mnijenje podastrli, ma da optužene ni saslušalo nije, potvrdilo tu osudu uz napomenu: Ako je optuženica i zbilja rekla sve ono, što stoji u zapisniku, onda je ona sujevjerno izmislila objave božje i lahkoumno u njih vjerovala.

Dok si je seosko djevojče bez ikakovih škola i ine naučne spreme u dnu duše bilo svjesno, da je činilo tek ono, što mu je diktovao poziv božji, a dok je uz to bilo i potpunoma uvjereno, da je ono, što je učinilo, bilo tek na uhar i dobrobit mile mu otadžbine, koju je svojim junaštvom u velike zadužilo, dok je uz to sve to istinska, historijska činjenica, svatko će razumjeti, da se je ovaka osuda morala i neukoga čeljadeta nemilo kosnuti. Za to je puno bolje, ako ta nježna a povrijedjena duša niti znala nije, kako si je najviše pariško učilište to veću odgovornost pred božjim sudom na dušu navalilo, što je lahkoumnije bez ikakova istraživanja lagodno povjerovalo strasnome voditelju parnice Cauchonu.

Na dan 24. svibnja 1431. imala se je ta tako uglavljena osuda svečano proglasiti. K tome je svečanom proglašenju došao i engleski kardinal iz Winchestra, došao je biskup sa sucima, došla je sva sila puka, dovedena je i djevica, a i lomača je već tuj čekala.

Opet su je pitali, da li se podvrgava sudu crkve. A kad se je pozvala na Boga i prizvala na sv. Oca papu, kome da se potpuno pokorava, odgovorili su joj, da je papa predaleko, a biskup da je u pitanjima vjere njegov zamjenik, te ako se ne pokori sudu crkve, da će ju predati svjetskoj vlasti a ova krvniku.

»Potpiši, Ivko, smiluj se sama sebi — rekli su joj, jer ćeš inače na lomaču«. Ako potpiše, da će ju staviti u bolji, u crkveni zatvor. Kad se još čulo iz puka prijetnja proti Ivki i psovki, ako ne potpiše, a stalo je već i kamenje padati, to je na djevicu djelovalo. Ona, koja je inače bila tako jaka, bila prava junakinja, koje nije do sada ništa slomilo, sad je klonula. A koje čudo? Tolike sramote i muke, tolika zlostavljanja i tamnovanje, tako naporni i dugi proces! Tā sama je parnica trajala 114 dana. U to je vrijeme bila na 30 strašnih preslušavanja. A konačno je i pogled na groznu lomaču na nju i onako već vrlo satrtu i slomljenu snažno djelovao.

I popustila je Ivka i potpisala.

A što je to imala da potpiše?

Tajni je pisar engleskoga kralja izvukao iz rukava nekakovu formulu, uzeli su Ivkinu ruku i njome napisali ili napravili križ — jer je bila nepismena — u znak potpisa. Ona je time nešto potpisala skroz drugo, nego li što su joj rekli da potpisuje. Ona je tim potpisala, da nije tobože nikada imala božjih poziva. Što su sada s njome učinili, to je prava i potpuna prosta prevara. Ona za to sve nije znala, nego se je tek veselila, da će sada bar doći u lakši, u crkveni zatvor, a ne više medju prostake čuvare, gdje se je neprestano imala bojati za svoje djevojaštvo.

Pred svijetom se imalo pokazati, da se s njome pravedno postupa, pa sada, kada je sve opozvala i svoju božansku misiju tobože proglasila za lažnu, sada s nje skidaju kaznu izopćenja, ter je osudjuju samo na doživotno tamnovanje. No ipak je nisu stavili u crkveni zatvor, nego u prijašnji. Opet su ju sapeli i stavili medju engleske vojnike, te surove njezine stražare.

Englezi, jerbo su svakako željeli, da vide djevicu mrtvu, sada su se uzvrpoljili i razbjesnili, psovali suce i spočitavali im, da su od države ban badava toliki novac progutali, a djevica je ipak još uvijek živa. Na to je jedan sudac rekao:

»Ne bojte se ništa, mi ćemo je već dobiti!«

I zbilja su domala javili Cauchonu, da je Ivka opet obukla mušku odoru, koju su joj bili zabranili nositi već i na osnovu zabrane sv. pisma staroga zavjeta, koji brani, da se žensko obuče na mušku. Na tu se je prijavu odmah zaputio Cauchon sa nekolicinom prisjednika u tamnicu. I našli su zbilja Ivku u muškoj odori svu od plača i stradanja nagrdjena lica. Kad su ju zapitali, kako se je usudila da opet preobuče u muško, odgovorila je, da ni oni nisu držali svoju riječ, jer je nisu stavili u crkveni zatvor, a ona drži, da dok ju ovaki ljudi straže, da je za nju priličnije muško odijelo tim više, što je i opet jedva suzbila atentat na svoje djevojaštvo.

»A zar vam se opet ukazuju vaši sveci?« — pitali ju.

»Naravno, reče ona, ta baš su mi oni i rekli, da sam zlo učinila, što sam, da si život spasim, njih zatajila. Ja nisam inače ni znala, što je na onom papiru pisalo.«

»A mislite li, da su ti glasovi od Boga?« pitaju je.

»Dakako da jesu!«, reče ona.

Kad su na te riječi izašli iz tamnice, zadovoljno reče zalutali biskup Englezima:

»Ne bojte se, već je imamo.«

I jer je u istu tobož zabludu kao i prije pala Ivka, osudili su ju sada na smrt.

Smrt djevice orleanske.

Dne 30. svibnja došao je do Ivke u tamnicu neki dominikanac. Od njega je saznala, da joj je to zadnje jutro ovoga zemaljskoga života, jer da joj je već oko 9-te ure umrijeti. Ta ju je vijest na prvi mah gotovo uništila. Sve sile sakupila je ona i bolne duše zdvojna reče:

»Jao, to je grozno! Danas će dakle od ovoga mladoga nikada neokaljanoga tijela da bude pepeo! Da su me stavili u crkveni zatvor, do toga ne bi došlo. Pozivam se na Boga, najvišega Sudiju!«

Nekoliko blagih punih žarke utjehe riječi ispovjednikovih opet je potpuno umirilo srce i dušu djevičinu. Ona se na to ispovjedila, primila sv. Popudbinu i mirno čekala svoju crnu uru.

Već od 8. ure u jutro čekala je povorka ljudi a stajali su i engleski vojnici od njezinoga zatvora pa sve do ribljega trga, gdje je imala biti pogubljena.

Mlada je junakinja stupala prama stratištu u bijeloj dugoj haljini. Lomača je već pripravljena bila na trgu. Kad joj se djevica približila, imala je najprije da stupi na povišeno mjesto i još jednom da saslуša svoju osudu. I slušala ju je mirno, i molila je

na glas i — oprostila svima nanesene joj krivice i — vrlo toplo, ganutljivo zazivala božje milosrdje.

I zatražila je propelo, a neki samilosni Englez prelomi batinu, preveže ju unakrst i podade joj ovaki surovi znak sv. križa, koji ona prigrli i reče glasno:

»Jest, glasovi što sam ih slušala, od Boga su, a sve što sam učinila, činila sam po nalogu božjem!«

Na to su je nemilice privezali uz kolac. I stao je lizati plamen i hvatati se njezine haljine.

Ona sad upozori svoga ispovjednika, neka se čuva i udalji od lomače.

Za čas je bila sva u crnom gustom dimu i strašnom plamenu.

Još se je mogla da jasno razabere po svem trgu jedna njezina riječ, a to je bila glasni: I s u s e! — i orleanske djevice, te divne rodoljupke nije više bilo medju živima.

U najvećoj ljubavi i kršćanskom praštanju završila je ona svoj uzorni, djevičanski a mukotrpni mladi život. Bilo joj je tek 19 godina.

Nje nema više. Nema onoga plemenitoga i žarkoga zanosa, koji je sokolio, bodrio, oduševljavao, zadivljavao i začaravao njezine francuske zemljake. No dok svega toga više nema, ostala su tuj i za uvijek će ostati i trajati velika, besmrtna djela njene uzvišene, poletne i neumrle duše.

Čitava će francuska narodnja povjesnica imati kraj Ljudevita svetoga jedva plemenitije pojave, nego li što je bila Jeanne d'Arc. Tako je, čini se, instinktivno osjećao i sam njezin krvnik, kad je odmah iza njezine smrti sav slomljen došao do Ivkinoga ispovjednika i pitao ga, hoće li mu ikada Bog to oprostiti, što je ovu svoju žrtvu tako strašno sapinjao uz visoki kolac, te je rekao:

»Jao meni, ja sam usmrtio sveticu, ja se ne mogu spasiti!«

Tako je držao i puk, koji je suznima očima gledao tako pobožnu, tako ganutljivu a tako lijepu mladu smrt.

No nisu tako mislili njeni dušmani. Ni na lomači joj spaljenoj jošte ne dadu mira. Pepeo njezin i srce bacili su u rijeku Seinu.

Ovdje valja istaknuti i tu činjenicu, da su svi gotovo glavni suci djevice orleanske tragički svršili. Tako je Petar Cauchon umro naglom, naprasitom smrću. Od njegovih je glavnih pomagača jedan umro od gube, drugi od kapi, a trećega je nestalo netragom. Narod je to tumačio kao kaznu božju za nevino osudjenu djevicu orleansku.

Zaglavak.

Lahko je razumjeti, da su Englezi bili tako bijesni na djevicu orleansku. Prokušana je bojna slava engleskoga naroda morala da sagne koljeno svoje pred mačem slabe žene. Ta je žena imala za to da to poniženje englesko plati svojim životom, svojom glavom i to tobože kao vještica i krivovjerka. A Englezi su mislili, da će se tmasti dim od lomače djevičine nadviti nad svim prosvijetljenim svijetom, a čitava Europa, da će djevicu osuditi kao pravu zločinku.

I doista se je jedno vrijeme i držalo, da je djevica orleanska s pravom na ovakav način za svoju vračariju i krivu vjeru svoj život završila. Što više, Javno je mnijenje djelovalo tako moćno, da je — čini se — nešto uplivisalo i na od Engleske osobito za ono doba vrlo udaljenoga papu, dok on malo iza smrti djevičine upozoruje, kako se valja čuvati od krivih proroka i varalica.

No svjetlo je — Bogu slava — ipak zasjalo.

God. 1450. se je probudio iz drijemeža i prenuo iz svoje nezahvalnosti i sam kralj. On je u sporazumku sa papom Kalikstom III. (1455.—58.) odredio, da se obnovi parnica, koja je djevicu na smrt osudila. God. pak 1456. su najviši predstavnici crkvene i svjetske vlasti upravo u Rouenu blizu mjesta, gdje

je na lomači djevica izgorjela, proglasili onu parnicu nepravednom, djevicu nedužnom, a vidjenja njezina istinskima.

Tako je eto trebalo črtvrt vijeka, dok su se Francuzi prvi puta osvijestili i u oči zagledali golemoj nepravdi, što su je nanijeli junačkoj patriotkinji i za francuski narod toli zaslužnoj svojoj kćerki. A samo još 3 godine manjkaju i ispunilo bi se ravnih 500 godina, od kako je orleanska junakinja ugledala svjetlo svijeta. Pet je dakle malne stoljeća proteklo, dok je nakon duge, stroge i svestrane istrage i ispitivanja njena života, rada i smrti evo konačko ona uzvišena na oltar božji. To su istraživanje poticali i požurivali mnogi pape, a u novije doba osobito papa Pijo IX. (1869.). No slavni je Leon XIII. (1894.) zapodio i otpočeo akt beatifikacije njene i to — čudna igra sudbine! — baš u vrijeme, kada se je u francuskim slobodnozidarskim ložama i nekim vladalačkim krugovima pripremala službena apostazija od crkve i od Boga. Proslavit će djevicu i održati samu beatifikaciju njenu sv. Otac Pijo X. a u vrijeme, kada je ta službena apostazija od crkve i Boga u Francuskoj potpuno već provedena.

A tko može reći, da se ta beatifikacija tek slučajno baš s a d a zbiva?

Mi vjerujemo, da Duh božji vazda bdije nad Stolicom sv. Petra. Pa i ne će biti nego akt Providnosti, što se baš u vrijeme ovako vjerski rastrovane Francuske u Rimu blaženom proglasuje dijete te iste Francuske. Kako je ono u vrijeme pape Bonifacija VIII. i nemilih njegovih sukoba sa francuskim kraljem Filipom lijepim nastalo po crkvu i vjeru u Francuskoj vanredno zlo stanje, nadošla je na to beatifikacija sv. kralja Ljudevita IX., pak su svakako i po zagovoru sv. kralja Ljudevita vjerske prilike tamo okrenule znatno na bolje. A tko smije reći, da ne bi i beatifikacija orleanske djevice mogla promijeniti i poboljšati sadašnje stanje vjere i crkve u Francuskoj? Nema sumnje, da sv. djevica orleanska tužnim okom prati sadašnje vjerske prilike u svojoj

otadžbini. Isto je tako izvan svake sumnje i to, da nju njezino prokušano patriotsko i plemenito srce nagoni na što toplije zagovore pred božjim prijestoljem za braću svoju francusku. Pa kako je orleanska djevica već jedanput na božji poziv Francuskoj pomogla i oslobodila ju od vlasti i najezde tudjinske, svatko će lahko moći povjerovati, kako može naskoro doći vrijeme, gdje će sveta djevica Francuskoj po drugi puta pomoći i osloboditi je ispod vlasti, upliva i najezde bezvjerja. To neka što skorije po zagovoru sv. djevice i mučenice orleanske dade dobri Otac nebeski, a sav će se katolički svijet tome za cijelo vanredno radovati, a u toj radosti ne ćemo ni mi, gospodo, biti poslednji ni kao katolici ni kao Hrvati.

Ponavljam: kao katolici i kao Hrvati.

Jer je historijska činjenica, da su se Hrvati svagda oduševljavali za svoju sv. vjeru, za nju doprinosili sve pa i najveće žrtve pa i sam život svoj, odakle se i prozvali: antemurale christianitatis — predzidje kršćanstva.

Jest, Hrvati su stajali u svako doba čvrsto uz svoju sv. vjeru, a i stajat će unatoč svim naprezanjima vajne gospode t. zv. naprednjaka a u istinu natražnjaka.

Jest, natražnjaci su to i u kulturnom i u političkom dijelu svoga programa.

U »kulturni« su dio svoga programa uvrstili i onu utopiju, koje ni sami ne razumiju: borbu proti klerikalizmu i razvili tuj onu svoju poznatu »bez popova i proti popovima«. U istinu je pak to samo »za opsjeniti prostotu«. Jer u praksi oni tu svoju lozinku provode ovako: bez vjere i proti vjeri, bez crkve i proti crkvi a dosljedno tome i bez Boga i proti Bogu. A zar to nije natražnjaštvo?

Jest, jer povijest dokazuje, da su narodi i države, koji su poprimili tu lozinku naših modernista, prije ili kasnije postradali, a crkva je Kristova još uvijek tuj.

Gledamo li današnju nesretnu kraljevinu Srbiju, naći ćemo, da tamo, ako možda imade svega, ali

vjere imade ponajmanje a pokretaštine i bezvjerja ponajviše. Pak? Zar ne bismo mogli i to u brzo vidjeti, kako propada samostalna kraljevina, u kojoj su podanici ostali bez žive vjere?

No t. zv. naprednjaci naši natražnjaci su i po političkom svom naprezanju. Jer dok sada živu tek u nadi, da bi mogli doći do komadića vlasti, već sveto ime svoga naroda, ime hrvatsko ne rijetko postavljaju iza imena n. pr. srpskoga. To nam daje pravo, da zaključujemo, kako bi oni za mrvu vlasti najpripravnije posve poprimili ime srpsko, a za uvijek se odrekli imena hrvatskoga.

A zar i to nije barem natražnjaštvo?

Pa za to dok oni trabunjaju medj inim i to, kako tobož onaj, tko je čestit katolik ne može da bude i dobar Hrvat, time baš prostački pljuju istini u obraz. Jer će evo i ova slava mučenice djevice orleanske u Rimu dokazati, kako katolička crkva visoko štuje i na sam oltar božji diže i postavlja uzor patriotske duše, ali dakako duše urešene i svim drugim krepostima, kojih dakako ni za lijek nema u naših modernista, tih krštenih Turaka.

Literatura:

Dr. Joh. Weiss; Weltgeschichte: Die Jungfrau von Orleans.

M. Meschler: Zur Seligsprechung der Jungfrau von Orleans; Stimmen aus Maria Laach 1909. I. II.

La Civiltà Cattolica (6. Marzo 1909): Giovanna d'Arco.

Ordinariatus Archidioecesis Zagrabiensis.

Nrus. 2100.

Imprimatur.

Zagrabiae, die 5. Aprilis 1909.

Vicarius Generalis:

Dr. I. Krapac m. p.

Consecratus Episcopus.